

מיכל גוברין

לאחוז בשמש

סיפורים ואגדות

ספרי סימן קריאה
הוצאת הקיבוץ המאוחד

בין שתיים לארבע

בכל יום בין שתיים לארבע היתה הילדה נעזבת לנפשה. הרגעים הראשונים של השעות שיוקפאו עד שיחזור העולם ויפשר למסלולו, מילאו עדיין בסדרת העיסוקים של אחרי הארוחה. האם סדרה את הכלים כערמות עד אחרי השינה, והאב מילא את המטבח הקטן רווי ריחות הדלעת ומרק הירקות בריח הסיגר הפשוט, שהתערבב בעשן הקומקום ובאדי המים הנמוגים לכוס התה. אבל, גם שעת רצון זו נסתיימה כשהעיתון צנח על משקפי האב, ונחרותיו נענו ברטינותיה הממלמלות של האם הנרדמת, ועל הבית השתלטה דממה מעיקה, ממושכת.

דלת ההזזה נסגרה מאחוריה, והדרה טבע בשעמום. היא התישבה על הספה המכוסה שמיכה קוצנית, ולא יכלה להחליט במה להעסיק את עצמה. ריח הנפתלין, שנדף מהסוודרים שהורדו בבהלת הגשם הראשון, צבט בנחיריה, ופער ביתר שאת את הזרות שבחלון האפור, אשר כתמיד עם בוא החורף, היה מבועת כמפני אסון. כשמצמצעה את מבטה בכוח, ריחפה עדיין מסגרת החלון מתחת לשמורותיה בירוק זרחני שהופז במהירות, ונצרב לכתם חד.

המפלט היחיד היתה המרפסת, שמרצפיתה עוד שמרו את חום קרני השמש הבוקרית. היא תחבה את ראשה בין ברזלי המעקה מעל לצמחים הנרפים בעציצי האזבסט. המראה החדש שהוטבע בעיניה שאב עימו המיית תורי בר, אוויר עמוס ריחות דשא קצוץ, ואת צמרתו של עץ הלבנה, שיונים נתרו מענפיו אל חוטי הטלפון. עם גלי נשימותיה המתחככות הלכה והתפוגגה מריאותיה אימת החדר, ובמקומה תלחלה אל גרונה שמחה בלתי־מוסברת, עד שכמעט התפרצה בצעקה. בנושכה בחזקה את גוש הסוודר, שדחקה לפיה כדי לחסום את הצעקה, התמכרה הילדה בכבדות לגלי האושר שהציפו את חזה, וסחפו איתם תמונות מקריות ושטופות עדנה.

אבל באיתה פתאומיות שבה התנתקה מאחיזת החדר והספה, גם כעת, כאילו משהו בתוכה החליט שמספיק, ומיד מצאה את עצמה בעיצומה של סדרת פעולות הרישיות, שנועדו תחילה לפתיחת דלת ההזזה של חדרה

והחזרתה המוסתת למקומה, ובהמשך, לפתיחת דלת הכניסה, אשר למרות הלחיצה המאומנת בכל אחד משברירי סיכובה, ומריחת לשון מנעולה הקריר כרוק, עדיין העלתה קולות תריקה, שהקפיצו את לבה, וסחררו בהלמותם את כל חדר המדרגות. הטריקה הסופית, וריח הגבס והאבק שנדפו מחדר המדרגות, שיוו לחופש המתקרב כשעטה נימה של הרפתקת סתרים.

בחצר היה קריר. מדי פעם רצו על פניה מרבצי אור שנשרו מכין העננים. לרגע היו מאירים את קיר הבית, ואחר-כך התנדפו בהשאירם כתם אור היוור על גבעות הכורכר. לרגלי עץ הלבנה היו פזורים עלי שלכת, שלשולים ושרידים מתפוררים של מקלות ארטיק ובדלי סיגריות. היא הניחה את ידה על גזעו הערום, אבל בריפיון השמחה לא יכלה להחליט ולטפס. יהיה עליה לשם כך להוריד את הנעליים, ואת גרבי הצמר המקופלים בידי אמה, ולהאבק בכד התצאית המתלבטת בין ברכיה. לבסוף משכה חמימות השמש את רגליה מתחתיה, והיא שכלה אותן, והתיישבה מתוך פרישת החצאית על הרגבים. מבטה ננעץ בקנוקנת של עלה מצהיב, והלך והתרכך. אך כעבור רגע חתך כאב חד את עיניה, שלא מצמצו כדי לא להפסיד דבר מהתמונות המשכרות. ואולי היה זה ריח הובל העולה משקי הגגן המתקרב אל מחסן הכלים, אשר גרף את הילדה מחלומותיה.

נעליו הכבדות של הגגן הקישו במרצפות השכיל בין גבעולי הדשא הגבוהים. לבוש מכנסי עבודה כחולים עשויים בד גס, חילצתו תחובה ברישול בחגורת מכנסיו, ועל גבו מונחים סלי גומי שחורים מלאים כלי עבודה. פניו הכהים נהרו במין מבט רך, אשר רק הגביר את אפלת שפמו ותלתליו.

תמיד בעוברו בשבילי-החצר על אופניו החלודים, היה תולה בה חיוך כהה ועיניים שחורות. לאט ובשקט. כשהיתה נגרת בעלבון אתרי הילדים הגדולים, היה הגגן, שהופיע פתאום עם מומרתו מאחורי השיחים, כמו גל חום שריכך סביב את מצבטות הרגע. היה ברור לה שהחום מופנה אליה, שהחיוך אליה, ושהוא עובר בפינת הגגן רק כדי להסתכל בה. היא השתדלה להראות יפה. לא להתרוצץ. לדאוג ששמלתה לא תתבדר. חששה מן שאר הילדים ישימו לב למבטו של הגגן. היה ברור לה, מבלי שאיש יאמר, שהמבט ייפסק אז. שהחום יתקרר מיד. שזה אסור.

לכן, לאחר מעשה, בימים בהם התעוררה מרעש מקצרת הדשא, וכשהריח המהמם של ערמות הדשא הקצוץ היה מסתבך בין רגליה בשיבה הביתה,

היתה הולכת סחור-סחור, מסביב לבנין, כדי לעקוף את מחסן הכלים, ואת מבטו של הגגן שהחשיך בפתח.

כשהתקרב הגגן היו אבריה רפויים מכדי שתסובב את ראשה, הקום ותלך, או תנתק את מבטה שריחף על הדמות הלבושה כחול גס, והתקדמה בנקישות קצובות בין שיחי הפרחים. גם כשהיה ברור שהפעם הולך הגגן ישירות לעברה, לא יכלה להסב את עיניה.

כשנעצר היה מבטה נעוץ בחגורתו. שולי החולצה עלו וירדו עליה עם נשימתו.

- כמה את שוקלת?

השקט הסמך צמיג אותה נופץ בקולו של הגגן, שהיה מחוספס כקול אדם שזה זמן רב לא הניע את לשונו. היא נסוגה קמעה לאחור, ונסתה בחיוך מהוסס לכסות את גופה.

- כמה את שוקלת?

הפעם חזר כבר החיוך הכבד לעיניו של הגגן, וזרם מהן רק חום כהה ורך. לשווא התאמצה להיזכר במראה המשקל בחדר האחות המצופה שעונית מכריקה. התמונות התנדפו מקודקודה עוד לפני שנוצרו.

- את רוצה שאני אשקול אותך?

וכעת היה מבטו של הגגן רובץ ברכות על עורפה, וכמו מגלגל אותה בעל כורחה על הדשא. היא אספה את רגליה אל מתחת לחצאיתה הפרושה. רגבים שרטו את עור ברכיה, ופירורים קטנים וקשים נגרפו לגרביות. כשנעמדה לצדו של הגגן עוד דאגה ליישר את תצאיתה. ומשום-מה, הדשא, שיחי הפרחים המעטים שניסו לצמוח בין קצף מי הכביסה לשולליות הביוב, והעץ שהלך והתרחק, כולם כמו נפרדו ממנה בחגיגות רבה. מחמת הריפיון לא הצליחה לכעכע את גושי המועקה שסכרו את גרונה.

מעולם לא נכנסה אל מחסן הכלים. גם מראהו מבחוץ לא היה יותר מזיכרון מטושטש ממעבריה המשתמטים ליד דלתו. עכשיו, כשמצאה עצמה לפתע בתוכו, הוקפה חשכה, וריח אדמה מעורב בצחנת צואת עכברים ריכך עוד יותר את ברכיה.

- תכי כאן, אני אדליק את האור.

דלת הברזל, המתנגנת עם כל תנועה, נסגרה. בחשכה שמעה רק קולות נקישת קורות ופצפוף קרשים קטנים, שכנראה נקרו בדרכו של הגגן אל הקיר השני, אל קופסת החשמל. במחסן החשך כמעט לגמרי, המלא שברי

היטים, עיצוי בטון וספרים תלושי-דפים, הסתנן האור יותר מבעד לערמות שקי-החול, שנשארו בחלונותיו מהמלחמה האחרונה, מאשר מהמנורה הצבועה כתולה-הסוואה, ושהדליחה צללים מירכתיו. לשאול איפה המשקל, או למה, לא עלה כלל על לבה. וגם אם היתה מנסה לשאול, היה הגוש הנוקשה שבגרונה בולע את ההברות. על אף החשכה הבינה שעליה להיות נחמדה, כמו תמיד כשעובר הגנן. למרות הקושי להניע את גופה מרפיונו נסתה למתוח אבריה. בעיניה הפקוחות במאמץ לא קלטה יותר מאשר גושים אפלים חסרי-צורה. הצחנה, החשכה וקולות הפצפוף גאו סביב עד שכמעט מעדה. היא קמצה את אגרופיה.

פצפוף קרשים הביא את צעדי הגנן מהצד השני של המחסן. היא חיכה בחשכה את חיוכה הנחמד כדי שהכל יעבור, והוא ימשיך כדרכו על אופניו. - אני ארים אותך אל המשקל.

נגע קר מתחת להצאייתה, והיא הורמה מהארץ. רגליה הרפויות כמו נתקו מגופה, וראשה התמוסס. אחיזתו הסוגרת של הגנן הצמידה אותה אל ברכיו. קרירות מחוספסת צימררה את עמוד שידרתה ואת תלתליה.

- תכף אני אדע כמה את שוקלת.

המהם הגנן.

- ... כמה שאַת שוקלת.

חור וגהר מעל לראשה.

עדיין חיכה את חיוכה הנחמד שנתקע על שפתיה. גופה שבידיו החזקות של הגנן, כאילו נָרם זה כבר ונטש אותה. רק צביטות הקרירות עדיין התקיימו בו.

כשהעמיד אותה הגנן חזרה על הארץ, ורגליה, ולא כפיתיו, נשאו את משקלה, לא התמוטטה משום-מה. גל פתאומי של ריח צואת עכברים וגומי רקוב היכה בה. רגע עמדה על מקומה, כשהחיוך עדיין מתוח בחשכה על פניה.

את המלים - את רוצה לדעת כמה את שוקלת - שמעה כבר הילדה מאחורי ראשה, כשהתחילה פתאום, כאילו נמתחה כבובת קפיץ, לרוץ על הקרשים, סלי הגומי השחור, המגרפית, ופרצה אל דלת הכרזל, שנפתחה תחת ידה בחריקה מתנגנת. באור אחר הצהריים, שהתפרץ פתאום בחוף, סומאו השיחים, שלוליות הביוב וחורי מחילות העכברים לשאיפת אוויר אחת, שקפאה בבטנה שקופה וללא תחתית. ראייתה שבה אליה רק בקומה השניה,

ליד דלת השכנים, שהדיפה כרגיל ריח קציצות מיטגנות וצנונים. בלב רועם, שטלטל את כל חדר המדרגות, הסירה את המפתח התלוי בשרוך על צווארה. בכוונה את המפתח הרועד אל מול חור המנעול, שוב כוסה הכל חשכה. כאילו כל גופה זרם והתרוקן דרך עיניה. פתאום, מבלי לזכור בדיוק כיצד, מצאה את עצמה בין כתלי חדרה.

כשהקיצו ההורים והבית, התמלא המטבח אדי מי קומקום וריח תפוזים נסתים. דלתות חמורות-סבר נפרצו ללא השגחה, ואל חדרה של הילדה התנפלו קולות הסירים המושלכים למקומם, ושיעולו רווי הסיגריות של האב. אולם באנתו יום, הרעשים מלאי הביטחון העצמי, שכרגיל היו ממיסים את החלל שבכטנה, נהדפו מהצמרור שלא הרפה ממנה.

אל המטבח הובהלה לקול קריאות האם. לרגע עוד מצאה מסתור באפלולית המסדרון, ושוב הוצתה אל כסאה בחום המטבח ואדיו, מול החלון הפעור לשמיים האפורים.

כשהשוקלד ומיץ התפוזים שנדחקו לקרבה ערכו עד בחילה חמוץ ומתוק, עוד המשיכה מתחת לשולחן למשוך את תחתוניה. מבטה, שבהה רחוק-רחוק מעבר לזרועות הקרחות של העץ בחלון, נופץ רק כשנוגב השולחן במטלית רטובה משיירי העוגה וכתמי המיץ הרועדים על פניו.

מבלי משים נגררה הילדה לחלון הגדול והפרוץ של חדר ההורים. החדר הזרים דרכו ריח פרצים וריח מזרונים ספוגי חמיצות סיגריות חרות.

צעקות הילדים, שעלו אל מרומי החלון, צנחו מבלי לגעת במבטה, שהסתכך בזרועות העץ ובטיפות הגשם המתכחשות.